

Teanga na hUimhearthachta

An Liosta Téarmaíochta Seo

Chuir muid romhainn agus muid ag gabháil don obair seo liosta cuimsitheach téarmaíochta a thiomsú agus a sholáthar a bheadh bunaithe ar an teanga atá i *Matamaitic Bhunscoile Collins* atá in úsáid go forleathan i scoileanna Gaeilge i dteagasc na huimhearthachta. Tá an liosta dírithe ar an mhúinteoir ranga leis na téarmaí a sholáthar agus le samplaí den úsáid chruinn chuí a léiriú. Tá súil againn go gcuideoidh an liosta le comhtháthú a chinntiú i bhfhoghlaim na ndaltaí ó thaobh theanga na Gaeilge agus na huimhearthachta de.

Tugtar an téarma i mBéarla sa chéad cholún ar clé agus sa dara colún an téarma Gaeilge a fhreagraíonn dó sin. Cuirtear eolas gramadúil ar fáil i ndiaidh gach téarma de réir choinbhinsiúin *Foclóir Gaeilge Béarla* Uí Dhónaill. Mar shampla de sin, más ainmfhocal é an téarma, léirítear foirmeacha ginidigh agus iolra. Sábhálfaidh sé seo am don mhúinteoir in obair na pleanála. Sa tríú colún i gcló iodálach soláthraítear samplaí den úsáid a d'fhéadfaí a bhaint as an téarma i bhfoghlaim na huimhearthachta sa seomra ranga. Tugtar tagairtí leabhair agus leathanaigh do *Matamaitic Bhunscoile Collins* sa cheathrú colún inar féidir teacht ar an téarma i gcomhthéacsanna cuí. Tá leathanaigh bhreise i ndeireadh an leabhair ina dtig le múinteoirí a nótaí féin a scríobh más gá.

Focal buíochais

Is i gcomhar agus i bpáirtíocht le chéile a tháinig foirne Gaelscolaíochta ó CCEA, ón Áisaonad agus ó na Boird Oideachais agus Leabharlann Thuaisceart Éireann leis an liosta seo a sholáthar do mhúinteoirí. Is iomaí duine sna heagraíochtaí réamhluaite sin a bhí páirteach i dtiomsú na dtéarmaí seo ó céadtosaíodh ar an obair. Tá buíochas ar léith ag gabháil dóibh seo a leanas as a gcomhairle, a dtacaíocht agus a saothar: Conor McPhilips, Alicia McCarron, Pól Mac Fheilimidh, Seán Ó Dúrois, Pádraig Ó Mianáin, Bríd O'Loan, Ciarán Ó Dornáin, Colm Mac Aindreasa, Jacaí de Brún, Fidelma Ní Ghallchobhair a chuir comhairle orainn faoi roinnt téarmaí, foirne uimhearthachta na mbord oideachais agus comhordaitheoirí uimhearthachta in earnáil na Gaelscolaíochta.

Dr Seán Mac Corraidh *Comhairleoir Réigiúnach CASS ar an Ghaelscolaíocht*
Liam Dempsey *Múinteoir Comhairleach Réigiúnach CASS ar an Uimhearthacht don Ghaelscolaíocht*

Ciarán Ó Pronntaigh *Bainisteoir an Áisaonaid, Coláiste Ollscoile Naomh Muire, Béal Feirste*

Pádraig Mag Uidhir *Oifigeach Sinsearach Feidhmiúcháin, Foireann Áistriúcháin CCEA*

This terminology list

As we set about compiling and providing this terminology list, we based it on the language that is in use in the Irish language version of *Collins Primary Maths, Matamaitic Bhunscoile Collins* which is widely used in Irish-medium primary schools in the teaching of numeracy. The list is intended for the use of the classroom teacher and not only provides the terms but also examples of accurate and appropriate use of them. We hope that the list will assist teachers in ensuring the integration of pupils' learning in terms of the Irish language and of numeracy.

The term is given in English in the first column to the left and its corresponding term in Irish is offered in the second column. Grammatical information is provided on terms according to the conventions of *Foclóir Gaeilge Béarla Uí Dhónaill*. For example, if the term is a noun, genitive and plural forms are provided. This should save time for teachers in their planning. Examples of the possible use that could be made of the term in the learning of numeracy in the Irish-medium classroom are given in the third column. In the fourth column, book and page references to *Matamaitic Bhunscoile Collins* are listed, where the terms can be located in appropriate contexts. There are supplementary pages at the end of the book for teachers to make notes if necessary.

Acknowledgements

Irish-medium staff from CCEA, an tÁisaonad and the Education and Library Boards collaborated in partnership in order to provide this list for teachers. There were many individuals from among those organisations and beyond them who partook in the compilation since the work first began. We are indebted to the following individuals for their advice, endeavour and support: Conor McPhillips, Alicia McCarron, Pól Mac Fheilimidh, Pádraig Mag Uidhir, Seán Ó Dúrois, Pádraig Ó Mianáin, Bríd O Loan, Ciarán Ó Dornáin, Colm Mac Aindrea, Jacaí de Brún, Fidelma Ní Ghallchobhair, who advised on a number of terms, the numeracy teams of the education and library boards and numeracy coordinators in Irish-medium schools.

Dr Seán Mac Corraidh *CASS Regional Adviser for Irish-medium Education*

Liam Dempsey *CASS Regional Advisory Teacher for Numeracy in Irish-medium Education*

Ciarán Ó Pronntaigh *Manager of An tÁisaonad, St Mary's University College, Belfast*

Pádraig Mag Uidhir *Senior Executive Officer, Translation Team, CCEA.*

